

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПОЛІТОЛОГІЯ»

Методичні рекомендації
з підготовки до практичних занять, самостійної роботи та виконання
індивідуальних завдань для спеціальності 052 «Політологія»

Київ 2024

УДК 32.001
Г 37

Укладачі: Н.А.Гербут, канд. політ. наук, доцент
В.Л. Згурська, канд. політ. наук, доцент

Рецензент: Ю.Є. Баєва, канд. політ. наук, доцент

Відповідальний за випуск: Є.В. Перегуда, докт. політ.наук, професор,
завідувач кафедри політичних наук і права.

Затверджено на засіданні кафедри політичних наук і права, протокол
№5 від 21 грудня 2023 р.

Вступ до спеціальності «політологія» : Методичні рекомендації з
підготовки до практичних занять, самостійної роботи та виконання
індивідуальних завдань для спеціальності 052 «Політологія». / Київ. нац. ун-т
буд-ва і архіт. ; укладач : Гербут Н.А., Згурська В.Л. — Київ ; Тернопіль :
КНУБА : Ф-ОП Шпак В.Б., 2024. — 30 с.

Подано тематику практичних занять, літературу та методичні
рекомендації з підготовки до них, теми індивідуальних завдань, питання
підсумкового контролю та список рекомендованої літератури.

Призначено для студентів спеціальності 052 «Політологія».

ЗМІСТ

Загальні положення.....	4
Мета дисципліни, компетентності та програмні результати навчання.....	5
Методика проведення практичних занять	6
Тематичні плани практичних занять	7
Теми індивідуальних завдань	20
Питання до модульного та підсумкового контролю.....	22
Рекомендована література.....	24
Методи контролю та оцінювання знань.....	26

ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Вступ до спеціальності «Політологія» належить до обов'язкових компонентів освітньої програми «Політичний менеджмент» циклу фахової підготовки за спеціальністю 052 «Політологія». Ця дисципліна закладає фундамент для подальшого успішного навчання й професійного розвитку: у її межах окреслюються основні сфери професійної діяльності політолога та формується політологічне мислення, що передбачає критичне осмислення політичних явищ і процесів.

Ці методичні рекомендації містять мету вивчення дисципліни, перелік компетентностей, яких має набути здобувач, програмні результати навчання, тематику практичних занять і контрольні запитання до кожного з них, перелік тем індивідуальних завдань та вимоги до їх виконання, критерії оцінювання, питання підсумкового контролю, відомості щодо організації навчального процесу, а також список джерел для підготовки до практичних занять і виконання індивідуальних завдань.

МЕТА ДИСЦИПЛІНИ, КОМПЕТЕНТНОСТІ ТА ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Мета дисципліни – ознайомити здобувачів із особливостями професії «політолог» та спеціалізації «Політичний менеджмент», засадами політичної науки; надати систематизовані знання про методологію, понятійно-категоріальний апарат та основні функції політології; визначити зміст політичного життя; сформувати базу професійних знань про політичні інститути, політичні відносини та процеси.

Компетентності здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітнього компонента

Код	Зміст компетентності
Інтегральна компетентність	
ІК	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у політичній сфері, що характеризуються комплексністю та невизначеністю умов, із застосуванням теорій та методів політичної науки.
Загальні компетентності	
ЗК01	Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
ЗК03	Здатність бути критичним і самокритичним.
ЗК06	Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
Фахові компетентності	
СК01	Здатність використовувати категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
СК03	Здатність описувати, пояснювати й оцінювати політичні процеси та явища у різних історичних, соціальних, культурних та ідеологічних контекстах.
СК05	Здатність аналізувати взаємодію політичних акторів та інститутів, владу та урядування, політичні системи та режими, політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітнього компонента

Код	Програмні результати
ПРН01	Розуміти предметну область, етичні та правові засади професійної діяльності.
ПРН06	Знати свої права та обов'язки як члена демократичного суспільства та використовувати їх у професійній діяльності.

ПРН08	Вміти використовувати базовий категорійно-понятійний та аналітично-дослідницький апарат сучасної політичної науки.
ПРН09	Вміти застосовувати політологічне мислення для розв'язання теоретичних та практичних проблем у політичній сфері на основі опанування класичної та сучасної політичної думки.

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Вивчення курсу здійснюється у формі лекцій, практичних занять, самостійної роботи здобувачів над першоджерелами та навчально-методичною літературою, виконання індивідуальних завдань, проходження модульного контролю та складання заліку.

На практичних заняттях здобувачі під керівництвом викладача шляхом виконання спеціально сформульованих завдань закріплюють теоретичні положення навчальної дисципліни та набувають умінь і навичок їх практичного застосування.

Основна дидактична мета практичного заняття – розширення, поглиблення й деталізація наукових знань, отриманих здобувачами на лекціях та у процесі самостійної роботи; підвищення рівня засвоєння навчального матеріалу; розвиток умінь і навичок його застосування, наукового мислення та усного мовлення здобувачів. На кожному занятті викладач оцінює підготовлені виступи, активність у дискусії, уміння формулювати й аргументовано відстоювати власну позицію тощо.

Для підготовки кожної теми практичного заняття здобувачам пропонується список рекомендованої літератури, яку можна знайти на Освітньому сайті КНУБА, у навчально-методичному кабінеті кафедри політичних наук і права та в читальному залі бібліотеки КНУБА.

Оцінки, отримані здобувачем за окремі практичні заняття, враховуються під час визначення підсумкової оцінки з цієї навчальної дисципліни. Консультації з дисципліни проводяться викладачем курсу щотижнево; графік консультацій доводиться до здобувачів на початку вивчення дисципліни.

ТЕМАТИЧНІ ПЛАНИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

Змістовий модуль 1. ПОЛІТОЛОГІЯ, ПОЛІТИКА ТА ПРОФЕСІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Практичне заняття 1. ПОЛІТОЛОГІЯ ЯК СИСТЕМА ЗНАНЬ ПРО ПОЛІТИКУ

План

1. Сутність політики, підходи до поняття, концепції.
2. Структура політики, її класифікація та функції.
3. Об'єкт і предмет політології, категорії, методи та її функції.
4. Зв'язок політології з іншими суспільними науками.

Контрольні запитання

1. Які ви знаєте основні підходи до розуміння сутності політики?
2. Якими є основні функції політики як суспільного явища? Наведіть конкретні приклади реалізації цих функцій у політичному житті України.
3. У чому полягає відмінність між об'єктом і предметом політології як науки?
4. Охарактеризуйте специфіку методів політологічних досліджень.
5. У чому полягає міждисциплінарний характер політології? Наведіть приклади політологічних досліджень, що потребують залучення методології та напрацювань інших суспільних наук (соціології, психології, економіки, права тощо).

Практичне заняття 2. ПОЛІТИЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ І ВЛАДА

План

1. Політична діяльність як зміст і форма політичного життя.
2. Рівні, види та структура та форми політичної діяльності.
3. Влада як соціальне явище.
4. Структура влади та сутність її складових.
5. Політична влада: основні риси, принципи, рівні, суб'єкти, форми та функції.

Контрольні запитання

1. Розкрийте сутність політичної діяльності. Наведіть приклади політичної діяльності на різних рівнях (індивідуальному, груповому, інституційному) в сучасній Україні.
2. Порівняйте основні види політичної діяльності. Яким чином вони співвідносяться між собою? Проілюструйте на прикладах.
3. Розкрийте основні концепції влади. Яка з них, на ваш погляд, найбільш адекватно відображає сутність влади як соціального явища?
4. Охарактеризуйте структуру влади. Яка складова, на вашу думку, є визначальною для ефективності здійснення влади і чому?
5. У чому полягає специфіка політичної влади порівняно з іншими видами влади?

Практичне заняття 3. ПОЛІТИЧНІ ЕЛІТИ ТА ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО

План

1. Сутність і основні концепції політичної еліти.
2. Рекрутування політичних еліт, класифікація та функції.
3. Сутність та основні теорії лідерства.
4. Політичний лідер: функції, якості, типологія.
5. Формування національної політичної еліти в Україні: особливості та проблеми.

Контрольні запитання

1. Порівняйте основні концепції політичних еліт (класичні теорії Г. Моски, В. Парето, Р. Міхельса, ціннісні теорії Х. Ортеги-і-Гассета, меритократичні теорії). Яка з них, на вашу думку, найбільш адекватно відображає процеси елітотворення в сучасній Україні і чому?
2. Розкрийте сутність основних механізмів рекрутування політичних еліт (система гільдій та антрепренерська система). Які переваги та недоліки кожної з цих систем? Яка з них переважає в українських реаліях?
3. У чому полягає відмінність між правлячою та опозиційною політичною елітою? Наведіть приклади циркуляції та зміни еліт в сучасній Україні.
4. Розкрийте сутність основних функцій політичного лідера (інтеграційна, координаційна, мобілізаційна, комунікативна тощо). Наведіть приклади успішної та неуспішної реалізації цих функцій українськими політичними лідерами.

5. У чому полягають особливості та проблеми формування національної політичної еліти в Україні? Які чинники (історичні, інституційні, соціокультурні) визначають цей процес? Запропонуйте шляхи оптимізації елітотворення в українських реаліях.

Практичне заняття 3. ПОЛІТИЧНІ ЕЛІТИ ТА ПОЛІТИЧНЕ ЛІДЕРСТВО

План

1. Сутність і основні концепції політичної еліти.
2. Рекрутування політичних еліт, класифікація та функції.
3. Сутність та основні теорії лідерства.
4. Політичний лідер: функції, якості, типологія.
5. Формування національної політичної еліти в Україні: особливості та проблеми.

Контрольні запитання

1. Порівняйте основні концепції політичних еліт (класичні теорії Г. Моски, В. Парето, Р. Міхельса, ціннісні теорії Х. Ортеги-і-Гассета, меритократичні теорії). Яка з них, на вашу думку, найбільш адекватно відображає процеси елітотворення в сучасній Україні і чому?

2. Розкрийте сутність основних механізмів рекрутування політичних еліт (система гільдій та антрепренерська система). Які переваги та недоліки кожної з цих систем? Яка з них переважає в українських реаліях?

3. У чому полягає відмінність між правлячою та опозиційною політичною елітою? Наведіть приклади циркуляції та зміни еліт в сучасній Україні.

4. Розкрийте сутність основних функцій політичного лідера (інтеграційна, координаційна, мобілізаційна, комунікативна тощо). Наведіть приклади успішної та неуспішної реалізації цих функцій українськими політичними лідерами.

5. У чому полягають особливості та проблеми формування національної політичної еліти в Україні? Які чинники (історичні, інституційні, соціокультурні) визначають цей процес? Запропонуйте шляхи оптимізації елітотворення в українських реаліях.

Практичне заняття 4. ПРОФЕСІЯ «ПОЛІТОЛОГ»: СФЕРИ ДІЯЛЬНОСТІ

План

1. Професія «політолог» та суміжні професії: основні характеристики.

2. Політолог-науковець: етапи становлення.
3. Від політолога до політика: case study.

Контрольні запитання

1. Які основні сфери діяльності та професійні ролі політологів ви можете назвати? Поясніть специфіку кожної з них.
2. Чим відрізняється професія політолога від суміжних професій, таких як соціолог, юрист, журналіст, що вивчають політичні процеси? Які спільні та відмінні риси цих професій?
3. Окресліть основні етапи становлення політолога-науковця. Які ключові компетенції та навички він повинен розвивати на кожному з цих етапів?
4. Наведіть приклади відомих політиків, які розпочинали свою кар'єру як політологи. Як саме фахова політологічна підготовка вплинула на їхню подальшу політичну діяльність?
5. Як ви вважаєте, яку роль відіграють політологи в сучасному демократичному суспільстві? Чи можуть вони впливати на процес прийняття політичних рішень і формування громадської думки?

Змістовий модуль 2. ПОЛІТИЧНІ СИСТЕМИ ТА РЕЖИМИ. ДЕРЖАВА

Практичне заняття 5. ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА СУСПІЛЬСТВА

План

1. Поняття політичної системи.
2. Структура політичної системи.
3. Функції і типологія політичних систем.

Контрольні запитання

1. Дайте визначення поняття "політична система". Які основні підходи до розуміння сутності політичної системи існують у сучасній політичній науці?
2. Охарактеризуйте основні структурні елементи політичної системи. Як вони взаємодіють між собою? Наведіть приклади кожного з цих елементів.
3. Які функції виконує політична система в суспільстві? Розкрийте зміст кожної з цих функцій та поясніть їх значення для стабільного функціонування суспільства.

4. За якими критеріями можна класифікувати політичні системи? Назвіть основні типи політичних систем та поясніть відмінності між ними.

5. Проаналізуйте політичну систему сучасної України. До якого типу вона належить? Які основні проблеми та виклики стоять перед нею на сучасному етапі розвитку?

Практичне заняття 6. ПОЛІТИЧНА СИСТЕМА УКРАЇНИ

План

1. Особливості становлення сучасної політичної системи в Україні.
2. Політична організація українського суспільства.
3. Проблема розбудови демократії в Україні.

Контрольні запитання

1. Які основні етапи становлення сучасної політичної системи України ви можете виділити? Охарактеризуйте особливості кожного з цих етапів.

2. Розкрийте структуру політичної організації українського суспільства. Які інститути відіграють ключову роль у функціонуванні політичної системи України?

3. Які ознаки демократичного режиму присутні в політичній системі України? А які риси авторитаризму все ще зберігаються? Обґрунтуйте свою відповідь конкретними прикладами.

4. Які основні проблеми та виклики стоять на шляху розбудови демократії в Україні? Запропонуйте можливі шляхи їх вирішення.

5. Проаналізуйте, як Революція Гідності 2013-2014 рр. та російсько-українська війна, що триває з 2014 р., вплинули на трансформацію політичної системи України. Які зміни відбулися і як вони позначилися на процесі демократизації?

Практичне заняття 7 . ДЕРЖАВА ЯК БАЗОВИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ІНСТИТУТ

План

1. Поняття та сутність держави.
2. Теорії виникнення держави.
3. Основні ознаки та функції держави.
4. Монархічна форма правління.
5. Республіканська форма правління.
6. Державний устрій.

Контрольні запитання

1. Розкрийте поняття держави як основного інституту політичної системи. Які основні підходи до розуміння сутності держави існують у політичній науці?
2. Порівняйте теологічну, патріархальну, договірну та класову теорії походження держави. Яка з них, на вашу думку, найбільш адекватно пояснює процес виникнення держави і чому?
3. Назвіть та охарактеризуйте основні ознаки держави, що відрізняють її від інших політичних організацій. Яке значення має кожна з цих ознак для ефективного функціонування держави?
4. Які функції виконує держава в сучасному суспільстві? Розкрийте зміст кожної з цих функцій та наведіть приклади їх реалізації в різних сферах суспільного життя.
5. Порівняйте абсолютну та конституційну монархію як різновиди монархічної форми правління. У чому полягає принципова різниця між ними?
6. Охарактеризуйте президентську, парламентську та змішану республіки як основні різновиди республіканської форми правління. Яка з них, на вашу думку, є найбільш оптимальною для України і чому?
7. Розкрийте сутність унітарної держави, федерації та конфедерації як основних форм державного устрою. Які чинники впливають на вибір тієї чи іншої форми державного устрою в різних країнах світу?

Практичне заняття 8. ПОЛІТИЧНІ РЕЖИМИ ТА ЇХ ХАРАКТЕРИСТИКИ

План

1. Поняття політичного режиму і його типи.
2. Демократичний політичний режим.
3. Види і характеристика недемократичних політичних режимів.

Контрольні запитання

1. Дайте визначення поняття "політичний режим". Які основні критерії використовуються для типологізації політичних режимів?
2. Охарактеризуйте основні ознаки демократичного політичного режиму. Які інститути та процедури забезпечують функціонування демократії?
3. Порівняйте авторитарний та тоталітарний політичні режими. У чому полягають спільні та відмінні риси цих недемократичних режимів?
4. Які різновиди авторитаризму ви знаєте? Наведіть приклади країн, де існують або існували такі режими, та проаналізуйте їхні особливості.

5. Розкрийте сутність поняття "гібридний режим". Чи можна Україну віднести до цього типу політичних режимів?

Змістовий модуль 3. ПОЛІТИЧНІ ПРОБЛЕМИ ДЕМОКРАТІЇ І ГРОМАДЯНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА

Практичне заняття 9. ДЕМОКРАТІЯ ЯК СПОСІБ ОРГАНІЗАЦІЇ СУСПІЛЬНО- ПОЛІТИЧНОГО ЖИТТЯ

План

1. Витоки і сутність демократії.
2. Історичні форми демократії.
3. Основні теорії демократії.
4. Перехід недемократичних режимів до демократії.

Контрольні запитання

1. Розкрийте сутність демократії як форми політичного устрою. Які основні принципи та цінності лежать в основі демократичного ладу?
2. Порівняйте античну (пряму) та сучасну (представницьку) форми демократії. У чому полягають переваги та недоліки кожної з них?
3. Охарактеризуйте основні концепції демократії (колективістську, ліберальну, плюралістичну). Яка з них, на вашу думку, найбільш адекватно відображає сутність сучасної демократії і чому?
4. Які чинники сприяють, а які перешкоджають переходу до демократії в сучасному світі? Проаналізуйте вплив цих факторів на процес демократизації в Україні.

Практичне заняття 10. ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО ТА ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНІ ОБ'ЄДНАННЯ

План

1. Групи у політиці.
2. Суть і структура громадянського суспільства.
3. Механізм взаємодії громадянського суспільства і держави.

4. Походження і сутність політичних партій.
5. Функції і типи політичних партій.
6. Типологія партійних систем.
7. Становлення партійної системи України.

Контрольні запитання

1. Які типи груп існують у політиці? Чим відрізняються групи інтересів від груп тиску? Наведіть приклади кожного типу груп.
2. Дайте визначення поняття «громадянське суспільство». Які інститути та організації входять до структури громадянського суспільства?
3. Розкрийте механізм взаємодії громадянського суспільства і держави. Яку роль відіграє громадянське суспільство в процесі демократизації?
4. Які функції виконують партії в сучасних політичних системах?
5. За якими критеріями можна класифікувати політичні партії? Наведіть приклади партій, що належать до різних типів.
6. Порівняйте однопартійну, двопартійну та багатопартійну системи. Які переваги та недоліки має кожна з них?
7. Проаналізуйте процес становлення партійної системи в Україні. Які проблеми та виклики стоять перед партійною системою України на сучасному етапі?

Практичне заняття 11. РЕГІОНАЛЬНА ПОЛІТИКА ТА МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ. ПОЛІТИЧНА УРБАНІСТИКА

План

1. Регіональна політика як політика держав щодо своїх територій.
2. Децентралізація в Україні.
3. Місцеве самоврядування як форма публічної влади.
4. Політична урбаністика.

Контрольні запитання

1. Розкрийте сутність регіональної політики. Які основні механізми та інструменти реалізації регіональної політики?
2. Що таке децентралізація? Проаналізуйте процес децентралізації в Україні: його етапи, досягнення та виклики.
3. Дайте визначення поняття "місцеве самоврядування". Які моделі місцевого самоврядування існують у світі? До якої моделі можна віднести місцеве самоврядування в Україні?

4. Яку роль відіграє місцеве самоврядування в процесі демократизації? Як розвиток місцевого самоврядування впливає на формування громадянського суспільства?

5. Що вивчає політична урбаністика? Які основні проблеми та виклики постають перед сучасними містами в політичній сфері? Наведіть приклади успішних практик вирішення цих проблем.

Практичне заняття 12. ГЕНДЕРНА ПОЛІТИКА

План

1. Гендерна асиметрія в політичній сфері.
2. Гендерні стереотипи.
3. Сутність та типи гендерних квот.
4. Запровадження гендерних квот в Україні.

Контрольні запитання

1. Що таке гендерна асиметрія в політичній сфері? Які фактори зумовлюють недостатнє представництво жінок в органах влади та на керівних політичних посадах?

2. Розкрийте сутність поняття "гендерні стереотипи". Як гендерні стереотипи впливають на участь жінок у політиці? Наведіть приклади таких стереотипів.

3. Дайте визначення поняття "гендерні квоти". Які типи гендерних квот існують? У чому полягають переваги та недоліки кожного з них? Які аргументи наводять прихильники та противники запровадження гендерних квот? Яка ваша особиста позиція щодо цього питання і чому?

4. Проаналізуйте досвід запровадження гендерних квот в Україні. Які законодавчі акти регулюють це питання? Чи призвело запровадження квот до реального збільшення представництва жінок в українській політиці?

Змістовий модуль 4. ПОЛІТИЧНІ ВІДНОСИНИ ТА ПРОЦЕСИ

Практичне заняття 13. ПОЛІТИКА ТА ЕТНОНАЦІОНАЛЬНІ ВІДНОСИНИ

План

1. Етноси та етнічні групи, особливості етногенезу
2. Нації – поняття, теорії, типологія.
3. Етнічна та національна ідентичність та свідомість.

4. Етнонаціональні відносини та етнополітика.
5. Особливості етнополітичного розвитку України.

Контрольні запитання

1. Розкрийте сутність понять "етнос". Які особливості етногенезу виділяють дослідники? Наведіть приклади етносів та етнічних груп.
2. Дайте визначення поняття "нація". Порівняйте примордіалістську та конструктивістську теорії нації. Які типи націй існують?
3. Що таке етнічна та національна ідентичність? Як вони співвідносяться між собою? Яку роль відіграє національна свідомість у процесі націєтворення?
4. Охарактеризуйте такі моделі етнонаціональних відносин, як асиміляція, "плавильний котел" та мультикультуралізм. Які інструменти етнополітики використовують держави для регулювання етнонаціональних відносин?
5. Проаналізуйте особливості етнополітичного розвитку України. Які основні етнічні групи проживають на території України? Які проблеми та виклики постають перед етнополітикою України на сучасному етапі?

Практичне заняття 14. ПОЛІТИЧНА КУЛЬТУРА ТА ПОЛІТИЧНА СВІДОМІСТЬ

План

1. Політична культура: поняття, концепції, структура.
2. Політична свідомість: сутність та основні чинники формування.
3. Формування політичної свідомості й політичної культури в сучасному українському суспільстві.

Контрольні запитання

1. Дайте визначення поняття "політична культура". Порівняйте концепції політичної культури Г. Алмонда і С. Верби. Які елементи входять до структури політичної культури?
2. Охарактеризуйте основні типи політичної культури (патріархальна, підданська, активістська). Який тип політичної культури, на вашу думку, домінує в сучасному українському суспільстві і чому?
3. Розкрийте сутність поняття "політична свідомість". Які рівні та форми політичної свідомості ви знаєте? Наведіть приклади кожного з них.
4. Які основні чинники впливають на формування політичної свідомості особистості та суспільства? Проаналізуйте роль засобів масової інформації у цьому процесі.

5. Які особливості формування політичної свідомості та політичної культури в сучасному українському суспільстві ви можете виділити?

Практичне заняття 15. ПОЛІТИЧНІ ІДЕОЛОГІЇ

План

1. Сутність і структура політичної ідеології.
2. Консерватизм та неоконсерватизм.
3. Лібералізм та неолібералізм.
4. Соціал-демократія.
5. Соціалізм та комунізм
6. Фашизм та неофашизм.
7. Націоналізм, клерикалізм та екстремізм у теорії і політичній практиці.
8. Нові ідеологічні тенденції в сучасній політиці.

Контрольні запитання

1. Дайте визначення поняття "політична ідеологія". Які функції виконує політична ідеологія в суспільстві?

2. Порівняйте класичний консерватизм та неоконсерватизм. У чому полягають спільні та відмінні риси цих ідеологій?

3. Які принципи та цінності лежать в основі ліберальної ідеології? Чим відрізняється класичний лібералізм від неолібералізму?

4. Охарактеризуйте основні ідеї та принципи соціал-демократії. Яку позицію займає соціал-демократія щодо питань соціальної справедливості, рівності та ролі держави в економіці?

5. Які спільні та відмінні риси мають соціалізм та комунізм як політичні ідеології? Чому, на вашу думку, ці ідеології втратили свою популярність після краху радянської системи?

6. Розкрийте сутність фашизму як політичної ідеології. Які історичні форми фашизму ви знаєте? Чи можна вважати сучасні ультраправі рухи та партії неофашистськими?

7. Які нові ідеологічні тенденції в сучасній політиці ви можете виділити? Проаналізуйте такі феномени, як популізм, антиглобалізм, фемінізм, енвайронменталізм тощо. Яку роль вони відіграють у сучасному політичному дискурсі?

Практичне заняття 16. ПОЛІТИЧНІ КОМУНІКАЦІЇ

План

1. Політичні комунікації: сутність та особливості.
2. Масові політичні комунікації.
3. Маніпулювання як приховане управління політичною свідомістю.
4. Особливості політичних комунікацій в Україні.

Контрольні запитання

1. Дайте визначення поняття "політичні комунікації". Які функції виконують політичні комунікації в сучасному суспільстві?
2. Розкрийте сутність масових політичних комунікацій. Які канали та засоби використовуються для здійснення масових політичних комунікацій? Наведіть приклади.
3. Що таке маніпулювання політичною свідомістю? Які техніки та прийоми маніпуляції використовуються в політичній комунікації? Як можна протидіяти політичному маніпулюванню?
4. Проаналізуйте роль засобів масової інформації в процесі політичної комунікації. Чи можна вважати сучасні ЗМІ "четвертою владою"? Обґрунтуйте свою позицію.
5. Які особливості політичних комунікацій в Україні ви можете виділити? Як розвиток інформаційних технологій та соціальних мереж впливає на характер політичної комунікації в нашій державі?

Практичне заняття 17. ПОЛІТИЧНИЙ ПРОЦЕС. ПОЛІТИЧНІ КОНФЛІКТИ

План

1. Політичний процес: поняття, структура та функціональний зміст.
2. Об'єкти та суб'єкти політичного процесу.
3. Етапи перебігу політичного процесу.
4. Конфлікт: суть, типи, компоненти, стадії розвитку.
5. Функції та методи розв'язання політичних конфліктів.

Контрольні запитання

1. Які підходи до розуміння політичного процесу існують в політичній науці? Охарактеризуйте основні функції політичного процесу.
2. Як взаємодіють між собою різні суб'єкти політичного процесу (державні інститути, політичні партії, групи інтересів, громадяни)?

3. Охарактеризуйте основні етапи перебігу політичного процесу (ініціювання, прийняття рішень, реалізація, оцінка результатів). Наведіть приклади кожного з цих етапів на матеріалі сучасної української політики.

4. Розкрийте сутність поняття "політичний конфлікт". За якими критеріями можна класифікувати політичні конфлікти? Які основні компоненти та стадії розвитку політичного конфлікту виділяють дослідники?

5. Які функції виконують політичні конфлікти в суспільстві? Охарактеризуйте основні методи розв'язання політичних конфліктів (переговори, посередництво, арбітраж тощо). Наведіть приклади успішного та неуспішного вирішення політичних конфліктів в Україні.

Практичне заняття 18. ВИБОРЧИЙ ПРОЦЕС ТА ВИБОРЧІ СИСТЕМИ

План

1. Політичні вибори: поняття, функції, види.
2. Загальні принципи виборчого права.
3. Поняття, стадії, суб'єкти та об'єкти виборчого процесу.
4. Поняття та значення виборчих систем.
5. Моделі виборчих систем.
6. Виборча система в Україні.

Контрольні запитання

1. Які функції виконують вибори в демократичному суспільстві?
2. Охарактеризуйте основні принципи виборчого права (загальне, рівне, пряме, таємне голосування). Чому дотримання цих принципів є необхідною умовою демократичності виборів?
3. Розкрийте сутність поняття "виборчий процес". Які стадії виборчого процесу виділяють дослідники? Хто є суб'єктами та об'єктами виборчого процесу?
4. Порівняйте мажоритарну, пропорційну та змішану виборчі системи. Які переваги та недоліки має кожна з цих моделей? Наведіть приклади країн, де застосовуються ці системи.
5. Охарактеризуйте еволюцію виборчої системи в Україні. Проаналізуйте останні вибори (парламентські або місцеві) в Україні.

Практичне заняття 19. СВІТОВІ ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ

План

1. Міжнародні відносини та зовнішня політика.
2. Глобалізація.
3. Міжнародні організації.
4. Україна в системі міжнародних відносин.

Контрольні запитання

1. Розкрийте сутність понять "міжнародні відносини" та "зовнішня політика". Які основні принципи та норми міжнародного права регулюють міжнародні відносини? Охарактеризуйте основні інструменти та методи реалізації зовнішньої політики держав.

2. Що таке глобалізація? Які основні виміри (економічний, політичний, культурний) та наслідки (позитивні та негативні) глобалізації виділяють дослідники? Як глобалізація впливає на розвиток міжнародних відносин?

3. За якими критеріями можна класифікувати міжнародні організації? Охарактеризуйте роль ООН та інших провідних міжнародних організацій у світовій політиці.

4. Які основні вектори та пріоритети зовнішньої політики України ви можете виділити? Проаналізуйте відносини України з ключовими міжнародними акторами.

5. Які зміни відбулися в системі міжнародних відносин після початку російсько-української війни у 2014 році та після повномасштабного російського вторгнення в Україну в 2022 році? Як ця війна вплинула на роль і місце України в світовій політиці?

ТЕМИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ЗАВДАНЬ

1. Взаємозв'язок правової держави і громадянського суспільства.
2. Глобалізаційні процеси в сучасному світі.
3. Громадські об'єднання в Україні.
4. Двопартійні та багатопартійні системи: недоліки та переваги.
5. Децентралізація в Україні: ризики та вигоди.
6. Джерела легітимації влади в демократичних та авторитарних державах.
7. Засоби маніпулятивного впливу на електорат.
8. Значення політичної діяльності в суспільстві.
9. Ідеологічний спектр політичних партій в сучасній Україні.
10. Інститут президенства в сучасній Україні.

11. Міжетнічний конфлікт як форма політичного конфлікту.
12. Націоналізм як ідеологія і політичний рух.
13. Основні моделі політичної системи.
14. Особливості електоральної поведінки українців.
15. Особливості форми державного правління і державного устрою.
16. Партійні системи України та Німеччини: порівняльний аналіз.
17. Партійні системи України та США: порівняльний аналіз.
18. Поділ політичної влади в сучасній Україні: проблеми та перспективи.
19. Політична еліта сучасної України в суспільній свідомості.
20. Політична партія сучасної України (на вибір): аналіз програми та діяльність.
21. Політичні портрети сучасних політичних лідерів та їх групи підтримки.
22. Права різних соціальних груп на місто: політичний аспект.
23. Проблеми становлення громадянського суспільства в Україні.
24. Професійна діяльність політолога та політика: суть професійного розподілу.
25. Регіональні особливості політичної культури в Україні.
26. Різновиди автократичних режимів.
27. Роль еліти у вирішенні сучасних проблем українського суспільства.
28. Роль ЗМІ у виборчому процесі.
29. Соціально-політичні передумови виникнення тоталітаризму.
30. Співвідношення легітимності та легальності політичної влади в сучасній Україні.
31. Сучасні теоретичні концепції демократії.
32. Україна в новому геополітичному просторі.
33. Форми рекрутування політичних еліт в сучасній Україні.
34. Харизматичні лідери: приклади з історії та сучасності.
35. Історія розвитку жіночого виборчого права у світі та Україні.
36. Гендерне представництво у Верховній Раді України.
37. Гендерні квоти у виборчій системі України.
38. Причини та передумови російсько-української війни: історичний, геополітичний та ідеологічний контекст.
39. Вплив російсько-української війни на трансформацію української національної ідентичності та консолідацію українського суспільства.
40. Міжнародна реакція на повномасштабне російське вторгнення в Україну: позиції ключових міжнародних акторів, ефективність санкцій проти РФ, перспективи врегулювання конфлікту.

ПИТАННЯ ДО МОДУЛЬНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Розкрийте сутність політики та охарактеризуйте основні підходи до її розуміння.
2. Опишіть структуру політики та її основні функції.
3. Визначте об'єкт, предмет, категорії та методи політології.
4. Поясніть зв'язок політології з іншими суспільними науками.
5. Охарактеризуйте політичну діяльність як зміст і форму політичного життя.
6. Опишіть рівні, види, структуру та форми політичної діяльності.
7. Розкрийте сутність влади як соціального явища.
8. Визначте основні риси, принципи, рівні, суб'єкти, форми та функції політичної влади.
9. Розкрийте сутність і основні концепції політичної еліти.
10. Опишіть процес рекрутування політичних еліт, їх класифікацію та функції.
11. Поясніть сутність та основні теорії політичного лідерства.
12. Охарактеризуйте функції, якості та типологію політичних лідерів.
13. Проаналізуйте особливості та проблеми формування національної політичної еліти в Україні.
14. Порівняйте професію політолога з суміжними професіями та визначте їх основні характеристики.
15. Опишіть етапи становлення політолога-науковця.
16. Дайте визначення поняття політичної системи, розкрийте функції і типологію політичних систем.
17. Проаналізуйте особливості становлення сучасної політичної системи в Україні.
18. Дайте визначення поняття держави та розкрийте її сутність, охарактеризуйте основні теорії виникнення держави.
19. Визначте основні ознаки та функції держави.
20. Проаналізуйте різні форми державного устрою.
21. Порівняйте монархічну та республіканську форми правління.
22. Порівняйте президентську, парламентську та змішану форми правління, визначте їх переваги та недоліки.
23. Дайте визначення поняття політичного режиму та охарактеризуйте його основні типи.
24. Розкрийте особливості демократичного політичного режиму.
25. Охарактеризуйте види і дайте характеристику недемократичних політичних режимів.
26. Охарактеризуйте історичні форми демократії.
27. Порівняйте основні теорії демократії.
28. Розкрийте роль груп у політиці.

29. Дайте визначення сутності та охарактеризуйте структуру громадянського суспільства.
30. Опишіть механізм взаємодії громадянського суспільства і держави.
31. Визначте функції і типи політичних партій.
32. Охарактеризуйте основні типи партійних систем.
33. Проаналізуйте процес становлення партійної системи України.
34. Проаналізуйте процес децентралізації в Україні.
35. Розкрийте сутність місцевого самоврядування.
36. Проаналізуйте гендерну асиметрію в політичній сфері та сутність гендерних стереотипів.
37. Визначте сутність та типи гендерних квот та проаналізуйте особливості їх запровадження в Україні.
38. Дайте визначення поняття етносу та розкрийте особливості етногенезу.
39. Проаналізуйте основні концепції формування націй.
40. Розкрийте сутність політичної свідомості та визначте основні чинники її формування.
41. Порівняйте основні політичні ідеології: консерватизм, лібералізм, соціал-демократію, соціалізм, комунізм, фашизм.
42. Проаналізуйте роль націоналізму в теорії та політичній практиці.
43. Охарактеризуйте нові ідеологічні тенденції в сучасній політиці.
44. Розкрийте сутність та особливості політичних комунікацій.
45. Дайте визначення поняття політичного процесу, охарактеризуйте його структуру та функціональний зміст.
46. Розкрийте сутність конфлікту, охарактеризуйте його типи, компоненти та стадії розвитку.
47. Дайте визначення політичних виборів, охарактеризуйте їх функції та види.
48. Розкрийте поняття та значення виборчих систем, порівняйте основні моделі виборчих систем.
49. Охарактеризуйте сутність міжнародних відносин та зовнішньої політики.
50. Розкрийте сутність глобалізації та її вплив на світові політичні процеси.
51. Проаналізуйте роль міжнародних організацій у світових політичних процесах.
52. Охарактеризуйте місце і роль України в системі міжнародних відносин.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

- Бжезінський З. Вибір: світове панування чи світове лідерство. К.: Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2006. 203 с.
- Вдовичин І.Я., Угрин Л.Я., Шипунов Г.В. та ін. Сучасна політична лексика: навч. енциклопед. словник-довідник. За наук. ред. Хоми Н.М. Львів: «Новий Світ – 2000», 2015. 394с.
- Гербут Н. Вплив виборчих систем на гендерне представництво у Верховній Раді України. *Наукові записки ІПіЕНД*. 2015. №2(76). С. 266-280.
- Гербут Н.А. Енергетична політика ЄС: зміна фокуса в контексті агресії Росії проти України. *Політикус*. 2023.
- Гербут Н. Залежність статусу жінок в суспільстві від символічної репрезентації їх у міському соціальному просторі. *Просторове планування: містопланування, архітектура, політичні та соціокультурні засади*. Зб. наук. пр. Вип. І. В 2-х ч. (ч.1). Київ–Тернопіль : «Бескиди», 2020. С. 198 - 201.
- Гербут Н. Представництво жінок в обласних та районних радах. *Регіональна політика: політико-правові засади, урбаністика, просторове планування, архітектура* [зб. наук. пр.]. Вип. V. Матеріали Міжнар. наук.-практ. конф., (Київ, 22 листопада 2019 р.). Київ–Тернопіль : «Бескиди», 2019. В 2-х ч. Ч. 1. С. 125-130.
- Гербут Н.А., Попов О.Д . Абсентеїзм на виборах до Європейського парламенту: досвід для України в контексті європейської інтеграції. *Актуальні проблеми політики*. 2023. Вип.72. С. 34-41.
- Гербут Н.А., Семко В.Л. Роль політичних партій у процесах децентралізації в Україні. *Держава і право. Серія Політичні науки*. 2017. Вип. 77. С. 55-66.
- Громадянське суспільство України: політика сприяння та залучення, виклики та трансформації : аналіт. доп. / [Яблонський В. М., Бекешкіна І. Е., Гелетій М. М. та ін.] ; за заг. ред. О. А. Корнієвського, Ю. А. Тищенко, В. М. Яблонського. К. : НІСД, 2019.112 с. URL: <http://surl.li/fpmbe>
- Дарон А., Робинсон Дж. Чому нації занепадають? Походження влади, багатства і бідності. К. : Наш Формат, 2016. 472 с.
- Згурська В.Л. Войовнича демократія як інститут протидії популізму. *Регіональні студії. УжНУ*, 2024. Вип. 36. С.32-35.
- Згурська В.Л. Глобальний чинник у появі та зміцненні неліберальних демократій. *Грані.Дніпро*. 2024. Том 27. №1. С. 108-112
- Згурська В.Л. Державна стратегія регіонального розвитку України на 2021-2027 роки у контексті європейських концепцій просторового розвитку. *Просторове планування містопланування, архітектура, політичні та соціокультурні засади*. Зб.наук.праць.Вип.1 в 2-х част. Київ-Тернопіль: Бескиди, 2020. Част.1. С.153-158.
- Кармазіна М. Політичні партії в Україні. 2014-2017 рр. К.: ІПіЕНД ім. І.Ф. Кураса НАН України, 2018.168 с.

Кіссінджер Г. Світовий порядок. Роздуми про характери націй в історичному контексті. К.: Наш Формат, 2017. 320 с.

Козьма В.В. Природа та механізми включення особистості в політику: політологічний аналіз. *Вісник Донецького національного університету*. Сер.: Політичні науки. 2016 С. 13-16. URL: <http://surl.li/emlaj>

Консерватизм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. Київ: Смолоскип, 1998. 598 с.

Лібералізм: Антологія / Упорядники В. Лісовий, О. Проценко. Київ: Смолоскип, 2002. 1126 с.

Перегида Є.В., Згурська В.Л. Реформа місцевого самоврядування в Польщі як урок для України на післявоєнний період. *Просторовий розвиток: Науковий збірник*. Головн. ред. П.М. Куліков. К.: КНУБА, 2022. Вип. 2. С. 204-215.

Перегида Є.В. та ін. Політологія: навч. посіб. К.: КНУБА, 2012. 236 с.

Перегида Є. В. Про пріоритетні напрями децентралізації влади в Україні. *Держава і право : Збірник наукових праць. Серія Політичні науки*. 2015. Вип. 70. С. 95–105.

Політична влада і опозиція в Україні: порівняльний аналіз із зарубіжними країнами : монографія; за заг. ред. Ф.М. Рудича. К. : ІПіЕНД ім.І.Ф.Кураса НАН України. 2016. 488 с.

Політична система сучасного суспільства: навчальний посібник / Мадіссон В.В. та ін.. К.: КНУТД, 2015. 229с.

Романюк А., Шведа Ю. Партії та електоральна політика. Львів: ЦПД-«Астролябія», 2005. 348 с.

Політологія: навчально-методичний посібник (у схемах і таблицях) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів: ПП «Арал», 2018. 540 с.

Рудич Ф. Правляча еліта: її місце і роль в утвердженні української держави. *Політичний менеджмент*. 2008. № 2(29). С. 3-14.

Світова гібридна війна: український фронт : монографія / за заг. ред. В. П. Горбуліна. К.: НІСД, 2017. 496 с. URL: <http://surl.li/fpmbu>

Сміт Е. Нації та націоналізм у глобальну епоху. К.: Ніка-Центр, 2006. 320 с.

Фукуяма Ф. Політичний порядок і політичний занепад. Від промислової революції до глобалізації демократії. К.: Наш Формат, 2019. 608 с.

Україна у світовій політиці : конспект лекцій / укладачі: С. М. Король та ін. Суми : Сумський державний університет, 2018. 140 с.

Шведа Ю. Р. Вибори та виборчі системи. Європейські стандарти та досвід для утвердження демократії в Україні. Львів, 2010. 462 с.

Шляхтун П. П. Політологія: історія та теорія : підручник. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 472 с.

Herbut N., Rossikhin V., Panchenko V., Madryha T., Berezovska-Chmil O. *Parliamentary Elections and the Gender Aspect: A Comparative Analysis of the*

МЕТОДИ КОНТРОЛЮ ТА ОЦІНЮВАННЯ ЗНАНЬ

Загальне оцінювання здійснюється через вимірювання результатів навчання у формі проміжного (модульного) та підсумкового контролю (залік) відповідно до вимог зовнішньої та внутрішньої систем забезпечення якості вищої освіти.

Політика щодо академічної доброчесності

Тексти індивідуальних завдань (зокрема виконаних у формі презентацій або в інших форматах) можуть перевірятися на наявність академічного плагіату. Для зарахування індивідуального завдання показник оригінальності тексту має становити не менше 70 %. Виняток становлять випадки зарахування публікацій здобувачів у матеріалах наукових конференцій та інших наукових збірниках, які вже пройшли перевірку на плагіат.

Списування під час тестування та інших видів письмового контролю знань (у тому числі з використанням мобільних пристроїв) заборонене. У разі виявлення факту списування здобувач отримує інше завдання для повторного виконання. У разі повторного порушення призначається додаткове заняття для проходження відповідного виду контролю.

Політика щодо відвідування

Здобувач, який пропустив аудиторне заняття з поважних причин, має поінформувати викладача та надати до деканату факультету документ, що підтверджує ці причини.

За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, участь у наукових чи науково-практичних конференціях, круглих столах тощо) навчання може відбуватися в онлайн-формі за погодженням із керівником курсу.

Методи контролю

Основні форми участі здобувачів у навчальному процесі, що підлягають поточному контролю: виступ на практичних заняттях; доповнення, опонування до виступу, рецензія на виступ; участь у дискусіях; аналіз першоджерел; письмові завдання (тестові, індивідуальні роботи у формі рефератів); та інші письмові роботи, оформлені відповідно до вимог. Кожна тема курсу, що винесена на лекційні та практичні заняття, відпрацьовується здобувачами у тій чи іншій формі, наведеній вище. Обов'язкова присутність на лекційних заняттях, активність впродовж

семестру, відвідування/відпрацювання усіх аудиторних занять, виконання інших видів робіт, передбачених навчальним планом з цієї дисципліни.

При оцінюванні рівня знань здобувача аналізу підлягають:

- характеристики відповіді: цілісність, повнота, логічність, обґрунтованість, правильність;

- якість знань (ступінь засвоєння фактичного матеріалу): осмисленість, глибина, гнучкість, дієвість, системність, узагальненість, міцність;

- ступінь сформованості вміння поєднувати теорію і практику під час розгляду ситуацій, практичних завдань;

- рівень володіння розумовими операціями: вміння аналізувати, синтезувати, порівнювати, абстрагувати, узагальнювати, робити висновки з проблем, що розглядаються;

- досвід творчої діяльності: вміння виявляти проблеми, розв'язувати їх, формувати гіпотези;

- самостійна робота: робота з навчально-методичною, науковою, допоміжною вітчизняною та зарубіжною літературою з питань, що розглядаються, вміння отримувати інформацію з різноманітних джерел (традиційних; спеціальних періодичних видань, ЗМІ, Internet тощо).

Тестове опитування може проводитись за одним або кількома змістовими модулями. В останньому випадку бали, які нараховуються Здобувачу за відповіді на тестові питання, поділяються між змістовими модулями.

Індивідуальне завдання підлягає захисту Здобувачом на заняттях, які призначаються додатково.

Індивідуальне завдання може бути виконане у різних формах. Зокрема, Здобувачи можуть зробити його у вигляді реферату. Реферат повинен мати обсяг від 10 до 15 сторінок А4 тексту (кегель Times New Roman, шрифт 14, інтервал 1,5), включати план, структуру основної частини тексту відповідно до плану, висновки і список літератури, складений відповідно до ДСТУ 8302:2015. В рефераті можна також помістити словник базових понять до теми. Водночас індивідуальне завдання може бути виконане в інших формах, наприклад, у вигляді дидактичного проєкту, у формі презентації у форматі Power Point. В цьому разі обсяг роботи визначається індивідуально – залежно від теми.

Література, що рекомендується для виконання індивідуального завдання, наведена у цій робочій програмі, а в електронному вигляді вона розміщена на Освітньому сайті КНУБА, на сторінці кафедри.

Також як виконання індивідуального завдання за рішенням викладача може бути зарахована участь здобувача у міжнародній або всеукраїнській науково-практичній конференції з публікацією у матеріалах конференції тез виступу (доповіді) на одну з тем, дотичних до змісту дисципліни, або публікація статті на одну з таких тем в інших наукових виданнях.

Текст індивідуального завдання подається викладачу не пізніше, ніж за 2 тижні до початку залікової сесії. Викладач має право вимагати від

Здобувача доопрацювання індивідуального завдання, якщо воно не відповідає встановленим вимогам.

Результати поточного контролю заносяться до журналу обліку роботи. Позитивна оцінка поточної успішності Здобувачів за відсутності пропущених та невідпрацьованих практичних занять та позитивні оцінки за індивідуальну роботу є підставою для допуску до підсумкової форми контролю. Бали за аудиторну роботу відпрацьовуються у разі пропусків.

Підсумковий контроль здійснюється під час проведення залікової сесії з урахуванням підсумків поточного та модульного контролю. Під час семестрового контролю враховуються результати здачі усіх видів навчальної роботи згідно зі структурою кредитів.

Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою.

Оцінювання навчальних досягнень (розподіл балів):

Поточне оцінювання			Індивідуальне завдання	Сума балів
ЗМ1	ЗМ2	ЗМ3		
25	25	25	25	100

Шкала оцінювання індивідуальної роботи

Оцінка за національною шкалою	Кількість балів	Критерії
відмінно	30-28	Робота базується на глибокому та всебічному знанні матеріалу, тема розкрита логічно, аргументовано та в повному об'ємі, з посиланнями на сучасні наукові джерела та дотримання норм доброчесності. Висновки обґрунтовні, сформульовані переконливо.
добре	27-25	Робота демонструє гарні знання теми, але містить незначну кількість недоліків, пов'язаних з викладенням матеріалу, його систематизацією або узагальненнями. Робота повинна містити посилання на сучасні наукові джерел та виконана з дотриманням норм доброчесності.
	24-22	Робота демонструє тверді знання теми, але мають місце помилки, пов'язані з викладенням матеріалу, його систематизацією або узагальненнями; можливі неточності у висновках. Робота повинна містити посилання на сучасні наукові джерел та виконана з дотриманням норм доброчесності.

задовільно	21-20	Робота базується на знанні основ дисципліни та виконана з дотриманням норм доброчесності, але має суттєві недоліки щодо викладення матеріалу, його систематизації, висновки недостатньо аргументовані.
	19-18	Робота базується на знанні основ дисципліни, виконана з дотриманням норм доброчесності, але має суттєві недоліки щодо викладення матеріалу, його систематизації, містить теоретичні помилки, висновки слабо аргументовані.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	A	Відмінно
82-89	B	Добре
74-81	C	
64-73	D	Задовільно
60-63	E	
35-59	FX	Незадовільно
0-34	F	

Умови допуску до підсумкового контролю

Здобувачу, який має підсумкову оцінку за дисципліну від 35 до 59 балів, призначається додаткова залікова сесія. В цьому разі він повинен виконати додаткові завдання, визначені викладачем.

Здобувач, який не виконав вимог робочої програми по змістових модулях, не допускається до складання підсумкового контролю. В цьому разі він повинен виконати визначене викладачем додаткове завдання по змісту відповідних змістових модулів в період між основною та додатковою сесіями.

Здобувач має право на опротестування результатів контролю (апеляцію). Правила подання та розгляду апеляції визначені внутрішніми документами КНУБА, які розміщені на сайті КНУБА та зміст яких доводиться Здобувачам до початку вивчення дисципліни.

Навчальне видання

ВСТУП ДО СПЕЦІАЛЬНОСТІ «ПОЛІТОЛОГІЯ»

Методичні рекомендації
з підготовки до практичних занять, самостійної роботи та виконання
індивідуальних завдань для студентів спеціальності 052 «Політологія»

Укладачі:
ГЕРБУТ Надія Анатоліївна
ЗГУРСЬКА Валентина Леонідівна

Підписано до друку 10.03.2024 р.
Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Друк офсетний. Зам. № 12-381
Умов.-друк. арк. 1,3. Обл.-вид. арк. 1,5.
Тираж 20 прим.

Віддруковано ФО-П Шпак В. Б.
E-mail: tooums@ukr.net

*Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного
реєстру видавців, виготовлювачів і розповсюджувачів видавничої продукції
ДК № 7599 від 10.02.2022 р.*